

CAPÍTOL 3

**En Pere Saputo fa
un viatge molt llarg**

Brauli Foz:

- En Pere volia tornar a viatjar.
El seu últim viatge per Aragó
va ser fa dos anys i mig.
Viatjar li agradava molt i volia anar-se més lluny.
Volia conèixer més llocs d' Espanya
i d' altres països.

**En Pere sentia que hi havia més món
fora d' Almudèvar,**

però no podia viatjar perquè tenia molta feina.

En Pere Saputo s' havia tornat un pintor molt famós
i moltes persones de diferents llocs
li encarregaven quadres i pintures.

Els altres pintors tenien enveja d' en Pere
perquè tothom el triava a ell per a pintar
i no podien treballar.

Però els pintors no deien res i es callaven,
perquè sabien que era molt bon pintor.

En Pere no volia deixar sense feina a ningú,
així que rebutjava molts treballs que li encarregaven
i només es quedava amb els que volia.

Aquesta frase vol dir
que en Pere no volia
quedar-se a Almudèvar
i a Osca. Significa que
en Pere tenia la
necessitat de conèixer
més llocs del món.

Un dia, en Pere va decidir que s' anava anar de viatge.

Al matí va acabar un quadre

que li havien encarregat

i aquella mateixa tarda es va preparar per anar-se d' Almudèvar.

Va comprar una espasa i una **mula** barata

que semblava estar sana.

També va agafar diners, roba i menjar.

Aquest dia, a la nit, es va acomiadar de la seva mare,

de la seva padrina, de l' Eulàlia i la Tereseta.

Totes van plorar en escoltar la seva notícia.

A en Pere li eren igual aquestes llàgrimes.

Ell estimava a totes aquestes dones,

però no s'anava a quedar-se tota la seva vida a Almudèvar,

encara que ploressin durant molts anys.

L' endemà en Pere es va muntar a la mula

i s' en va anar en direcció cap a Catalunya.

De camí va passar pel poble de les seves amigues **novícies**.

Al principi no pensava anar a veure-les.

Les seves amigues tenien ja l' edat per a casar-se

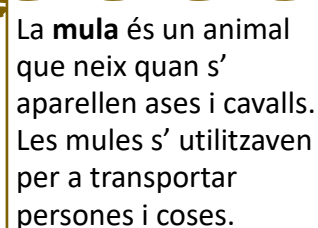
i en Pere no volia fer allò amb ningú.

En Pere tenia por de que li demanessin matrimoni.

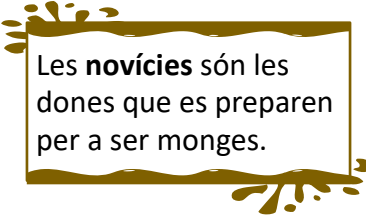
Però el camí cap a Catalunya passava a prop

del poble de les seves amigues

i va decidir apropar-se a visitar-les.

La **mula** és un animal que neix quan s' aparellen ases i cavalls. Les mules s' utilitzaven per a transportar persones i coses.

Les **novícies** són les dones que es preparen per a ser monges.

Va entrar al poble sobre les 10 del matí
i va decidir anar a casa de la Joaneta.
Ella era la noia amb cremades al seu cos.

En Pere anava a trucar a la porta,
però, justament en aquell moment, es va obrir
i va sortir de casa el pare de la Joaneta.

Pare de la Joaneta:

- Home! L' estudiant navarrès.
Una altra vegada per aquí?

Pere Saputo:

- Sí, això sí.
Estic de viatge i volia veure a la Pauleta i la Joaneta.

El pare va avisar a la Joaneta
i els tres es van anar a casa de la Pauleta.
La Pauleta es va alegrar molt de veure a en Pere.

El pare, la Joaneta i la Pauleta
creien que en Pere era un estudiant de Navarra.
La Pauleta i la Joaneta no sabien que era en Pere Saputo.
El pare de la Joaneta ni tan sols sabia que en Pere
s' havia fet passar per novícia
al convent que estava la seva filla Joaneta
i que llavors ell s' anomenava Geminita.

El pare tampoc sabia
que en Pere havia tingut relacions sexuals
amb la Joaneta i amb la Pauleta.

Pauleta:

- Què hi fas aquí?!
- Vens amb una mula
i vestit amb roba diferent a la qual usen els estudiants.
Ha passat alguna cosa?

Pere Saputo:

- He deixat els estudis i la tuna.
Ara em dedico a treballar i guanyar diners.
Els estudis els puc **reprendre** quan vulgui,
però ara necessito guanyar diners.

Reprendre és tornar a fer alguna cosa que has deixat fa temps.

No van preguntar res més i tots es van posar a menjar.

Les amigues novícies seguien com sempre:
veien a en Pere i **perdien el seny**.

Perdre el seny significa tornar-se boig o boja. En aquest cas vol dir que a la Pauleta i la Joaneta els agradava molt en Pere i es comportaven de manera diferent quan el veien.

Quan tots van acabar de menjar,
el pare de Joaneta va marxar de casa
i llavors, la Joaneta, la Pauleta i en Pere es van quedar sols.

Joaneta:

- Geminita,
Pauleta y jo estem **compromeses**.

Pauleta:

- Sí, és veritat.

Joaneta:

- Ens anem a casar
amb dos homes que no estan malament.
Són macos i rics.

Pauleta:

- Bé, el **pretendent** de la Joaneta és més ric.
Però els dos estan bé.

Joaneta:

- Sí, és veritat.

**Però només estem compromeses, Geminita.
Encara seguim solteres.
És a dir, que, ara per ara,
no tenim cap obligació...**

Una **persona compromesa o promesa** significa que se casarà amb una altra persona en el futur.

Un **pretendent** és una persona que vol tenir una relació amorosa amb una altra o que volen casar-se.

En aquesta frase Joaneta vol dir que ni ella, ni Pauleta estan casades encara i que poden tenir relacions sexuals amb altres persones. Amb aquesta frase Joaneta vol provocar a en Pere per a tenir relacions sexuals.

Pere Saputo:

- Pauleta i Joaneta, em casaria amb les dues ara mateix.

Però la llei ho prohibeix.

I casar-me amb les dues a la vegada seria un problema, perquè discutiríeu per mi.

Pauleta, no suportaries veure a Joaneta amb mi.

I tu, Joaneta, no podries veure' m amb Pauleta.

Per això, el millor per a tots nosaltres

és que us caseu amb els vostres pretendents.

Joaneta:

- Tens raó.

Escolta Geminita, i ara que estem sols...

Explica' ns **la teva veritable identitat**, si us plau.

Digue' ns qui ets de veritat.

Pauleta:

- Ai, sí!

Explica' ns qui ets, Geminita.

Pere Saputo:

- Ara no us convé saber qui soc de veritat.

Quan estigueu casades us jo explicaré.

Després de parlar van gaudir de la resta del dia junts.

Ho van passar molt bé i es van divertir.

Al dia següent, en Pere es va acomiadar de les seves amigues i va marxar del poble.

L' **identitat** en aquesta frase, és el mateix que el nom.

En aquesta frase, Joaneta vol saber el veritable nom de Geminita i qui és.

A 10 quilòmetres del poble la mula es va ensopegar
i va caure, amb en Pere muntat, en un gran forat.
Es va enfadar molt, va agafar l' espasa
i li va cridar a la mula:

Pere Saputo:

- Mula maldestre!
Imagina' t que a la caiguda m' hagués trencat un braç
o una cama.
Qui m' ajudaria a sortir del forat?!
Qui em curaria les ferides?!

Tinc que portar un **criat**, per si em passa alguna cosa?
Tinc que viatjar sempre amb algú?
Llavors ja no seré en Pere Saputo, l' home lliure.
Ja no em podran anomenar Pere Saputo, l' home més llest.
Ni podré presumir de ser en Pere Saputo,
l' home que no té por a res.

Un **criat** és el mateix que un servent. Són persones que treballen per a altres persones.

Ah, maleïda mula!

Una m' has fet i no em faràs dues!

Pocs diners m' has costat
i ara, per maldestre, encara costes menys diners.
Així que tampoc perdo res...
Té!

En aquesta frase en Pere amenaça a la mula. La mula ha comés un error i en Pere, que està molt enfadat, l' adverteix que no ho va a repetir.

En aquell moment, en Pere, amb la seva espasa, va travessar el pit de la mula i la va matar.

Ara, la mula era un **cadàver**, **pastura dels corbs i llops** de la zona.

Després de matar a la mula, en Pere va revisar el seu **equipatge**.

De totes les coses que portava, va agafar el següent:

- Uns **tapissos**,
- un quadern en blanc,
- dues camises.
- un **gabonet**,
- els seus diners
- i l' espasa.

Un **cadàver** és el cos sense vida d' un animal o una persona.

Aquesta expressió significa que la mula es converteix en el menjar d' altres animals. La pastura és l' herba que menja el bestiar del camp.

L' **equipatge** són les maletes, embalums o coses d' una persona quan viatja.

Un **tapis** és un objecte decoratiu semblant a una catifa teixida amb llana o seda que dibuixa diverses formes i colors. Els tapissos s' usaven com elements decoratius penjats en les parets de les cases.

Un **gabonet** és com una capa amb caputxa. Serveix per a protegir-se del fred.

En Pere va ficar totes les seves coses en un paquet.
El va travessar amb l' espasa, com si fos un **farcellet**,
va fer el senyal de la creu i va dir:

Pere Saputo:

- **Sant Perico:**
Adéu mare!
Adéu amors meus!
Adéu Aragó!
Fins a la tornada!

Va caminar durant molts dies.
Va arribar a Lleida i va passejar per els seus carrers
que li recordaven quan **Juli Cèsar** vivia.

Després, se 'n va anar a visitar el **monestir de Montserrat**.

Va contemplar les pintures del monestir
i un monjo li va explicar la llegenda de Joan Garí.

Monjo de Montserrat:

- Fa molts anys,
abans que existís aquest monestir,
només hi havia una muntanya i un **ermità** que vivia sol.
L' ermità es deia Joan Garí.
Era un home molt religiós
que vivia apartat de les altres persones.

Un **farcellet** és un mocador o drap que embolica roba o objectes personals i està lligat a una corda. Era una forma de portar coses d' un costat a l' altre.

Aquesta expressió significa fer la figura d' una creu amb moviments del braç. És una tradició de la religió cristiana.

En Pere diu això per a acomiadar-se, a la distància, de les persones que estima a Almudèvar.

Contemplar és mirar alguna cosa amb interès.

Un **ermità** és una persona que decideix viure sola a la natura sense luxes.

Un dia, el comte de Barcelona,
que es deia Guifré el Pilós,
va vindre a aquest lloc a demanar ajuda a Joan Garí.
La seva filla, Riquilda, estava **posseïda** per el dimoni
i ningú sabia com curar-la.

En Guifré havia sentit parlar d' en Joan Garí
i creia que ell podia curar a la seva filla.

Guifré el Pilós:

- **Fra** Joan, si us plau, ajudeu-me.
La meva filla està posseïda i vull curar-la.

Joan Garí:

- Està bé, intentaré curar-la.

Monjo de Montserrat:

- Joan Garí va curar a la Riquilda de la possessió.
En Guifré estava molt content.

Guifré el Pilós:

- Moltes gràcies per la teva ajuda fra Joan.
Et demanaré un últim favor.
No vull que la meva filla torni a Barcelona encara.
Tinc por que algun dimoni
la torni a posseir ara que es troba tant dèbil.

Et demano que la meva filla es quedi en el monestir
fins que es recuperi del tot.

Estar posseït significa que l' ànima d' una persona està dominada per un esperit dolent o el dimoni.

Fra és la forma d' anomenar als frares o monjos que vivien en als monestirs.

Monjo de Montserrat:

- Joan Garí no sabia què respondre.
No volia que la Riquilda es quedés en el monestir,
perquè viure amb una dona era una **temptació** sexual.
Però tampoc volia negar-li el favor al comte Guifré.
Al final, Joan Garí va acceptar a la Riquilda.

La **temptació** és alguna cosa que sentim quan volem aconseguir alguna cosa o desitgem a algú.

Joan Garí:

- Està bé Guifré.
La Riquilda es pot quedar aquí.
Jo cuidaré d'ella.

Aquesta expressió significa que Joan Garí era un home amb uns principis ètics que sempre respectava. És a dir, que tenia unes idees sobre el que està bé i malament a la vida.

Monjo de Montserrat:

- Explica la llegenda, que el dimoni temptava a Joan Garí per a tenir relacions sexuals amb la Riquilda.
Joan Garí era un home molt religiós i amb **fortes conviccions morals**.
Però la temptació va ser més forta que la seva voluntat.
I un dia, Joan Garí va **violar** a la Riquilda i, després, la va matar.

Aquesta frase significa que la presència d'una dona jove en el convent va superar els valors i principis de Joan Garí per a evitar les relacions sexuals.

Joan Garí estava horroritzat i espantat pel que havia fet.
Va decidir fer una gran **penitència**:
caminar sempre de genolls i amb les mans secundades al terra.

Violar és obligar a una persona a tenir relacions sexuals sense que ella vulgui.

Una **penitència** és una condemna que algú té que complir per alguna cosa que ha fet i està malament. En aquest cas és una condemna religiosa.

Va estar vivint així molts anys
i un dia li va aparèixer la Mare de Déu de Montserrat,
que va perdonar a Joan Garí i va **ressuscitar** a la Riquilda.
En Guifré, en honor a la Mare de Déu i al miracle,
va ordenar construir el monestir de Montserrat.

Ressuscitar és retornar
la vida a una persona
que ha mort.

A en Pere li va agradar molt la història que li va explicar el monjo.
Va escoltar la llegenda d' en Joan Garí amb respecte
i quan va acabar, va seguir el seu camí.

En Pere anava directe a Girona.
Volia veure les mosques de Sant Narcís
i va preguntar a un veí d' allà.

Pere Saputo:

Perdona, saps on puc veure les mosques de Sant Narcís?

Veí de Girona:

- Ja no hi ha mosques.
Segons la llegenda, van desaparèixer fa anys.

Pere Saputo:

- Vaja, quina llàstima.
He escoltat alguna cosa de la llegenda,
però no l' he escoltat sencera.

Veí de Girona:

- Ah! Jo te l' explicaré:

L' any 1.285 l' exèrcit francès va **envair** Girona.

Felip l' Atreuit era el rei de l' exèrcit francès

i va manar **ocupar** l' **església de Sant Félix**.

En aquella església estava el **sepulcre** de Sant Narcís.

Els soldats francesos van destrossar l' església.

En aquell moment van començar a sortir moltes mosques que van picar a els soldats i els seus cavalls.

Les mosques sortien del sepulcre de Sant Narcís.

Les mosques van matar a 4 mil cavalls

i a 20 mil soldats.

Felip l' Atreuit es va rendir

i l' exèrcit francès va marxar de Girona.

Totes les mosques van morir

quan s' en va anar l' exèrcit francès

i Girona **estava fora de perill**.

Pere Saputo:

- Ah! Per això ara ja no hi ha mosques.

Envair és entrar a algun lloc per la força o amb violència.

Ocupar és entrar a un lloc i quedar-se en ell. Quan algú ocupa alguna cosa és perquè vol quedar-se' l.

Un **sepulcre** és una tomba de pedra.

Estar fora de perill és una expressió que significa estar en un lloc segur i protegit.

Veí de Girona:

- Així és.

Aquella batalla la van guanyar els espanyols,

l' exèrcit de **Pere tercer d' Aragó**.

De poc els va servir a els francesos

el seu **estendard** d' **Oriflama**,

ni el suport del papa, ni l' agua beneïda...

Al final, els francesos van perdre la batalla

per a atacar Girona.

Un **estendard** és un pal allargat que porta una bandera. En aquella bandera es pot veure l' escut d' un exèrcit, quan es barallen dos exèrcits.

Pere Saputo:

- Quina llegenda!

Encara se' n recordaran els francesos de les mosques.

En Pere va acabar de veure Girona i s' en va anar cap a la costa.

Va caminar al costat del mar i va arribar al port de Barcelona.

Al port, en Pere va veure un vaixell que **salpava** cap a Itàlia.

En Pere volia anar a Itàlia.

Va tenir enveja de la gent que viatjaven al vaixell.

Va estar a punt de pujar al vaixell, però finalment no pujar.

El vaixell va sortir del port.

En Pere vol dir que aquesta història la recorden els francesos, encara que hagin passat molts anys, perquè va ser molt impactant per a l' exèrcit de França.

Quan un vaixell **salpa**, significa que surt del lloc on està aparcats per a anar-se 'n pel mar a un altre lloc.

En Pere es va quedar sol, mirant el mar i al vaixell allunyar-se 'n.

Va treure un **retrat** de la seva mare que sempre portava a sobre.

Va sospirar, es va posar de genolls mirant cap a Aragó

i quasi plorant va dir:

Un **retrat** és el dibuix d' una persona.

Pere Saputo:

- **Oh mare!**
Per tu em quedo a Espanya.
Per tu no aniré a Itàlia.
Per tu no coneixeré Roma,
la ciutat dels Cèsars i capital del mon.

En Pere es va alçar i va seguir el seu camí per a la costa.
Va arribar a Tarragona i es quedar sorprès del que veia.

Pere Saputo:

- Tarragona va ser una gran ciutat a l' antiga Roma.
I ara... **Què queda d' aquella gran ciutat?**
En comptes de plorar, em fan venir ganes de riure...

En Pere va seguir el seu camí i va arribar a Tortosa.
Allà va poder veure el **Delta del riu Ebre.**
Va continuar caminant per a la costa i va arribar a Peníscola.
Allà va visitar el **castell del papa Benet de Lluna.**
Va seguir tot recte i va arribar a València.
En Pere volia veure el **palau reial**
on va viure el rei **Jaume primer.**
En Pere només va poder veure els jardins,
perquè el palau el van destruir
a la **Guerra de la Independència.**

En Pere diu això molt trist. En Pere no viatja a Itàlia perquè no vol allunyar-se tant de la seva mare a la qual estima molt. Però li dona llàstima no poder viatjar a un altre país.

Amb aquesta pregunta, en Pere vol dir que Tarragona era una ciutat molt rica i important fa molts anys i ara no era una ciutat tant important i famosa.

Aquesta expressió s' utilitza quan alguna cosa et sembla ridícul o et dona llàstima.

Després, en Pere va anar a veure el **palau reial en Russafa**.

En el seu lloc, va trobar amb un convent de monges.

En Pere va recordar la seva vida com a novícia.

Va mirar al convent i va dir en veu alta:

Pere Saputo:

- Monges del convent!

Santes i religioses!

Quedeu-vos tancades en el vostre convent

i preocupeu-vos per gent com jo.

Perquè com entre jo, o algun com jo,

os donareu compte de l' error que esteu cometent.

Jo puc ensenyar-vos que la vida és alguna cosa més que resar.

Tancades en el convent,

malgasteu les vostres vides.

Algunes us tanqueu perquè us han maltractat,

altres perquè us han enganyat

i algunes perquè ningú us estima.

Ho entenc, però me da molta pena.

Però tancar-vos no és la solució als vostres problemes.

Heu perdut el mon

i no sabeu si guanyareu el cel!

I després de dir aquestes paraules, en Pere va marxar.

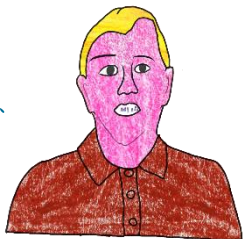
Va estar un any en València gaudint d' obres d' art

i aprenent a pintar amb pintors valencians.

Malgastar és el mateix que no aprofitar alguna cosa i gastar-la.

En aquesta frase, en Pere vol dir que les monges s' han apartat de la societat per a resar i entrar al cel. El cel en la religió cristiana és on se'n van les persones que no han comés pecats a la vida.

INFORMACIÓ D' EN JOSEP LLUÍS:

Juli Cèsar va ser un emperador molt important de l' imperi romà. Al segle 1 Abans de Crist, va decidir creuar el riu Rubicó amb el seu exèrcit per a conquerir ciutats d' Itàlia. Just abans de creuar el riu, en Juli Cèsar va dir una frase molt famosa que avui en dia es segueix dient: "Alea iacta est". Aquesta expressió significa "la sort està tirada".

El **monestir de Montserrat** es diu santuari de la Mare Déu de Montserrat. Es troba al capdamunt d' una muntanya.

L' **església de Sant Félix** és una basílica de Girona que guarda 8 tombes romanes dels segles 3 i 4 i la famosa tomba del Sant Narcís.

Pere tercer d' Aragó va ser el primer rei que es va coronar a Saragossa. Va néixer el 1.240 i va morir el 1.285. L' anomenaven Pere el Gran.

L' **Oriflama** era un estendard de guerra que usaven els antics reis de França.

Roma va ser la capital més important a l' època de l' imperi Romà. L' imperi Romà comença l' any 27 abans de Crist i acaba l' any 476 després de Crist. El Cèsar era l' emperador romà. Hi va haver molts cèsars a l' imperi romà.

El **Delta del riu Ebre** és l' aiguamoll més gran de Catalunya. És un espai natural creat per les restes que porta el riu Ebre fins a la seva desembocadura en el mar.

Benet de Lluna va néixer a Illueca, un poble de la província de Saragossa. Va ser papa de la religió cristiana des de l' any 1.349 fins a l' any 1.409. Tothom el coneixia com a Benet 13. El 1.411 s' en va anar a viure al castell de l' ordre dels templers que encara avui se pot visitar a Peníscola.

El **palau Reial de València** va ser un antic palau per a els reis de València. També l' anomenaven El Palau de les 300 claus, perquè tenia moltes habitacions i era molt gran.

Jaume primer va ser rei dels regnes d' Aragó, València i Mallorca. Va néixer l' any 1.208 i va morir l' any 1.276.

La **Guerra de la Independència** va durar des de l' any 1.808 fins a l' any 1.814. Va ser una guerra entre França, Espanya i altres països.

Russafa era un poble fa molts anys. En aquell poble hi havia un altre palau que utilitzaven els reis del regne de València. Ara, Russafa és un barri de València.